

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

8 novembre st. v.

20 novembre st. n.

Ese în fiecare duminică.

Redacțiunea în

Közép-uteza nr. 395.

Nr. 45.

A N U L XXIII.

1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

R e s p u n s

la

cronica-ți rimată

cătră Don Padil.

drept, — spre bolțile tăriei
Cu jind la ce să mai cătăm,
Când toți, sub fundul pălăriei,
Câte-un crâmpeiu de cer purtăm?

Tu ȕici: crâmpeile-s la fel...
Pe osebitele cărări
Toți ne 'ndreptăm cătră un tel,
Unii pe jos — alții călări.

Și-i drept că 'n cele patru scânduri,
Prostia cea mai guralivă
Și capul cel mai dat la gânduri,
Vor amuți de o potrivă.

Dar pân'atunci, unul își strînge
Sub holta lui șirag de stele,
Altu-și mîngeșce, ori își frînge
Partea-i de cer în bucățele.

Unii în fel de fel de chipuri,
Framentă tainele vieții:
Restorn 'a mărilor nisipuri,
Străbat și scotocesc planeții,

Întrebă funduri de prăpăstii,
Ș-ale Eghipetului mumii,
Și 'n ôsele fosili de bestii
Cât rostul și urzela lumii.

Er alții ȕilele-ș petrec
În al orgiilor vârtej:
Un traiu nesăbuit și sec
Intins pe patimi ca un vrej!

Nimic nu pune frâu acestor
Nerușinați terfichi limbuți,
Și pentru ochiul lor de chestor
Lumea e gólă de virtuți!..

Prostii li par șciinți și arte,
Nebuni poeții, de legat:
Sbárnăe toți din dible sparte
Un cântec vechiu și nesărat!..

Ei singuri se pricep la tôte,
Ei filosofi, ei cântăreți,
Prin ei se mișc 'a lumii rôte,
Cu roiul spornic de vieți!

Și numai pentru denși-anume
Urzit-a Dumneșeu pămêntul,
Cu tôte câte sînt pe lume
Și numai lor li-i dat cuvêntul!

Acum răspunde, de socoți
Că ceru-i hărăzit de-avalma,
De o potrivă pentru toți,
Ori li s'a măsurat cu palma!..

De e sêu nu e cer, me 'ntrebi?
— Ar fi nedrept să-ți spun că nu-i;
Dar fiecare 'n deosebi
Menită-și are partea lui:

Măreț pluti-va printre vécuri
Măestrul dulce-Eminescu,
Er jos, cu-al lui bagaj de flecuri,
Toncescu fi-va tot Toncescu!..

Căci cum să cred c'ar sta alături
Cu scumpele mîrgăritare,
Gunoiful ce cu scârbă-l mătură
În întuneric și uitare!

Furlandisindu-se 'n salône,
Cu mintea stêrpă și 'n doi peri,
Să facă curte la cucône
Sînt meșteri fantii cavaleri!

Dar cum socoți, ca toți smintiții
Și trântorii de cafenele,
Infumurați și plini de viții,
Să aib' același cer și stele

Cu cei ce luptă și-și adună
În fagur sfinitele gânduri
Și își dau vieța pe-o cunună
Din mîna dreptei Nemurri!

Politici, oratori de stradă,
Stupiȕi ce se socot isteți,
Fățarnici patrioți-grămadă,
De vorbe gôle preocupăți,

Și literați de poruncelă
Răsară 'n cale-ți cât de deși,
Tu ține inse socotelă
Că-s mulți chemați — puțini aleși.

A. Vlăhuță.

Stefan Vodă și Turcii.

(Tradițiune.)

(Înceiere.)

Auți ceva? — întrebă erăș săhastrul.

— Nu aud nimică!

— Calcă pe piciorul meu cel stâng!

Stefan făcu și de astădată așa după cum

i-a spus săhastrul.

— Auți acum ceva?

— Aud!

— Ce-auți?

— O cântare. Dar nu știu. preoți sunt aceia, ce cântă, ori ângeri, căci mai dulce, mai plăcută și mai frumoasă cântare decât acesta n'am auțit de când sunt.

— Aceia nu sunt preoți. ci ângeri, — respunse săhastrul.

— Mi-am inchipuit eu că aceea nu pôte să fie cântare de preoți, ci numai de ângeri.

— Șcii acuma una, Măria-Ta?

— Ce să știu? — întrebă Stefan.

— Pune gând la Dumnezeu că în lucină. unde se aude acuma cântarea, ce-ai auțit-o, vei face o mănăstire, al cărei pistol să fie tocmai acolo. unde se află acum copaciul, în care ard luminile și lasă decă te vei căi vr'odată! Și decă vei pune acest gând la Dumnezeu cu scop ca să te tii de cuvânt. poți merge în voia cea bună a te bate nu numai cu Turcii, carii te-au învins acuma, ci și cu mulți alți dușmani și lasă decă nu-i vei învinge pe toți!

— Voi face tôte, după cum imi spui, numai să-mi ajute Dumnezeu ca să pot învinge pe dușmanii țerii mele, carii o amerință cu pierdare.

— Amin! . . . Acuma poți merge fără frică în potriua ne'mpăcaților Turci, căci mai nainte de cum îți poți inchipui, ai să-i învingi și ai să curățești țera de dênșii!

— Dar de unde să iau eu atâta ôste, cu câtă să-i pot învinge?

— Țera-i mare, . . . mai sânt âncă destui ômeni într'ensa, caută-ți numai ôstea trebuinciosă și vei află-o!

După acesta, mulțămînd Stefan Vodă din totă inima săhastrului pentru primirea, mângăerea și sfatul lui cel părintesc, își luă remas bun dela dênșul, se scobori de pe vârful stâncei, scose calul din pivniță în care l-a fost adăpostit săhastrul de cu sêră, se sui călare și se porni ca să-și caute ômeni cu carii să plece erăș împotriva Turcilor. Și mergend el așa, cât timp va fi mers și eșînd la țeră, în puține țile strinse o mulțime de popor pe lângă sine și cu acesta se porni apoi erăș împotriva Turcilor.

Turcii, vedend că Stefan Vodă nu se mai arată, eră ôstea lui, câtă a mai remas în vieță, s'a împrășciat în tôte părțile ca puii cei de păturniche, socotiră că a lor e acuma Moldova, că nime n'a mai cuteză să se scôle cu arma asupra lor și de-aceea începură și ei a se împrășciă în mai multe părți și a prădă țera, luând tot ce le pică în mână seu arğend tot ce nu putea luă și duce cu dênșii. Și bucuria lor eră nespus de mare că s'au cotorosit de un om îndereptnic și primejdios ca Stefan Vodă.

Dar zădrnică li-a fost tôte bucuria, căci tocmai pe când nu visă ei, etă că Stefan Vodă cu ômenii,

carii i adunase din părțile despre međănôpte ale Moldovei, adecă din partea Rădăuțului și a Cernăuțului de astăzi, precum și cu cei carii mai nainte s'au fost ascuns prin crierii munților, se repeđi pe ne-asteptate și cu o furie ne mai auđită asupra lor.

Și după ce a început acuma Stefan a se bate cu Turcii, etă că a dat Dumnezeu un nor și o negură desă și forte întunecôsă în partea aceea. unde se află Turcii, că nu se vedea de fel unii pe alții și din nor curgea plôe cu foc asupra lor. Și 'n zău-cela cea mare au început acuma a se bate ș-a se tăia ei din ei. Er pe când se întemplă acestă mace-larie ne mai pomenită de ômeni, o hasma rosă ca para focului plutiă în aer pe de-asupra lor.

În partea aceea inse, unde eră Stefan Vodă cu ômenii sei, eră senin și trumos și oștilor sale nime nu-i făcea nimică. Dar el și cu ai sei bătea și tăia în Turci ca 'n curechiu și nu le da nici de cum rënd ca să-și vie cât de puțin în fire.

Și pe când zăpăcela și incurcala Turcilor eră mai mare și mai infiorătore, pe când se tăia și se măcelăria mai cumplit, etă că scapă un Turc călare din mijlocul imbulzelei turceșci și vedend cele ce se întemplă, strigă în gura mare:

— Stați fraților locului, că nu ne bate Stefan Vodă, ci ne bate Dumnezeu pentru reutatea și dauna cea mare, care am făcut-o acestei țeri!

Turcii, auđind glasul, care se vede că eră a vre unui pasăși vedend că nu e bine de dênșii, bucuri ar fi încetat de a se bate și s'ar fi impacat, numai decă ar fi putut și ar fi avut când. Dar de giabă, căci acuma, de-ar și fi voit ori și cât să se împace, Stefan Vodă nu le da rënd. ci apucându-i mereu din coste și dela spate, nu se lăsă, până ce pe cei mai mulți dintre dênșii nu-i trimise pe ceea-laltă lume, er pe cei ce mai scăpară ca prin urechile acului de mörte, nu-i îngădui nici un pic, până ce nu-i alungă pe toți peste Dunăre și curăți țera pe mai multă vreme de dênșii.

Și după ce a învins Stefan pe Turci ș-a scăpat țera de dênșii, s'a întors înderept, unde-a fost lupta mai inversunată, a poruncit să adune la un loc pe toți ostașii, căți au cădut morți în luptă, a spus să facă mai multe movile din dênșii, să-i prohodescă ca pe niște voinici și creștini adeverați, să-i acopere frumos cu țerină ca și pe ori care alt creștin.

Și cum a poruncit Stefan Vodă, așa s'a și făcut și el âncă a stătut de față, până ce toți s'au înmormântat cum se cuvine.

Er după ce a împlinit și acestă datorie creștinescă, a dat drumul tuturor ômenilor, carii l-au ajunorat cu atâta credință și bărbăție, ca să mergă fiecare pe la vetrile sale și s'a întors și el plin de voe bună la scaunul seu din orașul Suceva.

Dar Stefan Vodă nu petrecu mult timp în Suceva. ci, voind a-și împlini făgăduința, ce-a dat-o mai nainte săhastrului dela chilia de petră, porunci să adune mai mulți măestri de zidari și se porni apoi dimpreună cu aceștia, precum și cu mai mulți boeri și curteni ai se spre locul unde se află astăzi satul Putna și ajungend acolo, puse să zidescă mănăstirea Putna tocmai pe locul acela, unde a vedut luminile arğend s-a auđit ângerii cântând, adecă după cum l-a sfătuit săhastrul dela casa seu chilia de petră, care mănăstire a remas până în ziua de astăzi. Apoi s'a întors erăș la scaunul seu din Suceva.

Și așa Stefan Vodă ș-a ținut atât cuvântul ce l-a dat săhastrului, cât și cela ce l-a dat sfetnicilor sei înainte de resboiu, căci el cât a fost și a trăit, n'a plătit Turcilor nici un ban ca haraci.

S. Fl. Marian.

O musă -- cenuseresă.

(Urmare.)

Este de-ajuns să-l auzi vorbind, lără să-l vezi,
ca să știi, că este Țigan leit. Poetul este în
adever admirabil în limbajul și ideile, nu se
pöte mai nimerite, ce le pune în gura fiecăruia, una
din părțile esențiale și din cele mai grele totodată
în depingerea caracterelor și a moravurilor.

Când Tepeș pusese credința Țiganilor la încercare,
și-i aflase că sînt trădători, necredincioși, ordona
buciumarilor să buciune de bătaie și să se facă
ca și când ar voi să taie pe Țigani,

Țiganii înțelegând aceste,
Slăbiră la inimă de frică,
Cesta leșină fără de veste.
Cela amurte nu simte nimică.
Altu se vaită în gura mare.
Er altu plînge cu suspinare.

Mai toți acum de sine își uitase,
Numa Neicu firea își ține
(Adevărat) cu fața gelosă;
Și trăgînd adânce suspine,
Dar totodată mai deschise
Rostul seu și cu nădejde dișe :

Dăh! nu ve lăcomiți într'atâta
La țigane suflete mișele,
Luati-ne averea totă și pita,
Desbrăcați-ne pân' la cămeșe,
Numa ne lăsați de mîngăere
Vięta, copii și muere.

Șciti bine ca și la voi săracii
Țiganii trăesc numa dîn milă,
Făcînd slujbă și plătînd haracii;
Dar acêsta fu pē noi o silă:
Inse ertăți-ne-acum d'odată,
Se vē erte Maica pré-curată!

Și ce folos dē acole vē este
Dēcă ne luati dulcea viętă.
Și a nōstre voru reminē neveste,
Cu militei copilași în brațe,
Noi omu murî (cu dreptul) dar ele
Purtă-vor după noi lungă jele.

Tepeș certându-i dișe :

Voi mișei și ômeni de nimică,
Așă vē bateți voi pentru tēră,
Pentru acêsta v'am dat cu bucate
Și vē hrănesc? ciōre blestematē.

Er Neicu :

Sē erte Măria Sa (el dișe),
Noi sūntem fără de nici o vină,
Că cine ar fi socotit sē ni se
Tēmplē una ca ahēsta și sē vină
Pe noi Muntenii îmbrăcați turceșce,
Insuți Maria Ta socoteșce.

Inse dē am fi priceput noi: cumcă
Nu sūnteți Turci: dōră și mōrte
Se întēplă: că dē voi nici o porunca
Nu s'ar fi temut: apoi ce sōrte

Urmă între noi încă nu se șcie,
Destul! — că s'alegea dē voinică.

Etă caracterul țigănesc depins în mod admirabil.

Cu o altă ocaziune, când Țiganii ajunseseră la strîmtore, poetul caracterizează comediōsa lor confuziune într'un mod minunat prin douē versuri :

Căci de frică își uitase de minte
Și în loc de înderept mergea înainte.

În fine poetul în ori-ce împregînrare pune pe Țigani, fie tabăra întregă, fie câte unul numai, pe fiecare îl depinge cu penel de adevărat măestru.

Nu mai puțin a reeșit poetul în caracterizarea lui Don-Chișot al seu numit Becîcherec :

Becîcherec se trăgea dintr'o viță
— Despre strămoșii lui țigănescă;
Dar moșu-sēu ajunseseră în spiță
De nemeș, prin o carte Domnēscă:
Căci mulți ani cu lăuta și tîmbale
Desfētă Curtea Măriei Sale.

După-aceea dobîndînd el moșia,
Se ținea român — căci ungureșce
Nu șciea — măcar pe unguriă
I mai plăcea decăt româneșce;
Cum și astăzi Nemeșii mai cu sēmă
Tot pe unguriă trag și se chiamă.

Pentru acêsta și un unguresc nume
Fiului seu *Mișca* el pusese,
Acest Mișca apoi eșînd în lume,
Nu șcieu în ce clip aminte-și aduse
Că ar fi țigan de unde — se dișe
Că au intrat cu tată-seu în price :

Grăindu-i! tată! mie imi pare,
Că nu m'ai născut tu, dar un craiu,
Sēu de bună sēmă, un Donn mare,
Căci nu simț în mine spre mălaiu
Sēu mămăligă, nici o plăcere,
Și gura mea tot plăcîntă cere.

Haci more! — Bētrānul de altă parte
Dișea — bine că lumea nu șcie,
Că a fost, cārpitor de ciure sparte
Moșu-tēu!

Dar fiind că nu șcieau ungureșce, Becîcherec învētă pe fiul seu, că vița lor se trage dela Radu-Negru.

Căci așă va crede fiecare
Vēdēndu-ne nēgra familiă,
Cumcă dēnsa începutul seu are
Dela Negru-Vodă.

Sabia lui Becîcherec se trăgea dela Han-Tatar.

Căci Hanul zetignit la strîmtōrea
Jibetului de oștile ardelene,
Și pierdēnd acolo totă flōrea
Glōtelcr sale; el ca prin pene
Scăpă, lăsānd sabia de jac
Unui nemeș din Vaidei sărac.

Dela care tată-seu pe o pipă
De spumă, prin schimb o căpătase,
Er sosind acasă, in pripă
Sub streșină in pod o aruncase,
Unde zăcea de mulți ani încóce,
Virită între neșce polobóce.

De scutar avea pe Heicu

Om scunducel de stat; inse tare
Și forțe deșențat la cuvinte
Avea — încât de sēma lui — și minte.

In tóte acțiunile lor se pórta și aceștia in deplină armoniă cu caracterul ce li-l imprimă poetul dela început. Este inse adevērat, că aceste personaje nu se impun atât de mult ca celelalte din motivul, că Becicherec este deja un caracter social resuflat, afară de aceea el póte fi înțeles numai dincolo de Carpați, unde a esistat in tótă flórea lui până la 1848. Haicu, a voit poetul să reprezinte un caracter duplu, pe al scutariului și al iobagiului seu clăcașului, nici unul inse nu l'a putut pune de-ajuns in relief și cu deosebire partea din urmă a caracterului a ramas aprópe cu totul întunecată.

Afară de ideile, situațiunile și descrierile pline de comic și umor, poetul depune in opera sa și o sumă de idei serióse. Mai fiecare cānt il pricepe cu reflecșiuni filosofice seu morale d. e. cāntul II:

Bine a đis odată nu șciu cine:
Dēcă nu e minte, nici cap să fie;
Căci din mintea slabă pe cap vine
Tot reul. — Fericit care șcie
A-și procopsi mintea in cele bune
Și a nu o învoțā la gânduri nebune.

Mintea e ca cēra molișórá,
Ce formă îi apeși acea remāne
Și éráș e ca și o pēnā ușórá
Care anevoie intr'un loc se ține;
Măcar ce vėntucel o rápeșce
Și apoi cine șcie unde se trezeșce.

In cāntul al patrālea după ce se plānge, că ađi āngerii nu mai cobor pe pāmēnt ca in đilele bētrāne, dice:

Cu adevērat că altā pricinā
Nu aflu, fār: că seu nici o credință
Noi avem acū, seu prē puținā,
Inse a bētrānilor socotință,
Razimā pururea in lucruri sfinte
Cerul avēnd in suflet și 'n minte

La începutul cāntului al nouelea aflām o puternică și amarā apostrofā la adresa Romānilor; după ce el deplānge decadința, aservirea și molesirea lor, dice:

Ah! cine acū din aceste tóte
Ome ticālóse te va scóte?

Au dórā cea mólē de-acū juniā?
Ce nu a invētat altā nimicā
Fār a venā după liboviiā:
A măestri, gālcóva și intricā,
A trāndāvii pe divan cu lene
Și a cāscā gurile prin dughiene,

A se impodobii cu gingășie
Mai alēsā decāt o femeie;
A-și băgā in haine tótā avuția;
Aceste sūnt faptele holteie
Coconășilor de neam și de viță
Din jupāni pān' la cea mare spitā.

Acești numa șciu între cucónc
Și din gurā a-și lāudā hārniciā,
Er la fruntea vre-unei legione
Unde impróșca glóntele cu miia,
Vaileo sārācii! cum le-ar fi grēțā!
Cum le-ar fugi sāngele din fatā.

Un coif in cap, o sabie in mână,
Un piept neinvins, un scut in stānga;
Inimā și vėrtute romāna,
Aceste numa pot să frāngā
Lanțul șerbiei tale cumplite
Popóre, al meu, de tot ovilite!

Până nu va fi cea mai întēā
Coconilor indeletnicire
A d'armelor naltā măestriā;
De patriā fierbinte iubire:
Nu vei putē tu să-ți vii la tine,
Sā gustezi sloboziā și bine.

La începutul c. XI arată cum trebuie să fie omul statornic și cu virtute. Intre descrieri vom însemna: Farmecătórea (c. IV. 23—31), frumuseța copilei rance (c. V. 28, 29), nóptea sinistră (c. VIII 1—4) gustul Satanei când vede venin la iad prelati, călugări pāntecoși și boeri cari »tot sānge au beut« (c. VIII 67—68), primul amor și séducațiunea (c. X 5—12), hātaia între călugări in mănāstire pentru o fetișórá, care nu erā decāt Satana prefăcut (c. XI 26—45).

Aflām uneori in poemă đicēri cristalisate cu măestriā in proverbe d. e.:

Ostei vrājmașe in fugā pornite
Trebuie a gāti poduri aurite!
— Norocul bun nu șade in unghet,
Ci pribėgu umbliā și cālăret.

— Nu e vrednic un bărbat să se chie
Care in nevoi se vaetā și geme.

Dar cāt trāeșci de barbā cāruntā
S'ascuți și de cei copți la minte,
Ca și de nunu mare la nuntā:
Căci đicătórea vechie nu minte:
Cu fatā tinērā te logodeșce,
Er de sfatul tinēr te fereșce!

Adecā ride Ciormoi de opincā,
Cum ride cāzanu de cāldare.

Sā nu cređi la macar ce arātare,
Cā nu din tótā pānea prescurā,
Nici din tot lemnul se face cruce.

(Incheierea va urmā.)

Ar. Densușianu.

257

Leetjane de oant.

Baschii.

(Urmare.)

4. *Al* la noi e articol în șir cu *lu*, *le* și *a*, cu acea deosebire, că *lu*, *le*, *a* se folosesc la declinațiunea substantivelor și adjectivelor comune și se pun înderept: *eră* *al* se folosește numai la pronumele posesive și numerii ordinari și nu se pune înderept ca celelalte, ci la început, ca în alte limbi romanice.

5. Pentrucă articolul *al* la noi, nu e nici o legătură cu pronumele personal de a treia persoană; elu, ea (ille illa lat.), nu sânt identici, ne se aplică asemeni, ci stau inepedintți unul de altul, să și concadem, că în anticitate a puresc unul dela altul.

Pron. pers. în a treia persoană singulară e: *elu* și *ea*. În acusativil singular afară de *elu* și *ea* sânt formele: *lu* (*elu*) și *o* (*ea*=*a*) *eră* în acusativil plurar în formele: *i* (*ei*) și *le* și aceste se folosesc ca relative, p. e. *Lu* port pe spate (sacul); *o* duce pe mână (straița); *i* bat cu jorda (pe copii); *le* scot din pușnar (paralele). Deci, în *lu* e acusativil din *el* și nu e articolul *lu*; și în asemenea mod se aplică acusativil pronomelui de a treia persoană și în celelalte limbi romanice, ba și străine.

Decă articolul *al* ar fi în legatură cu articolul *lu*, atunci ar trebui să dăm socotă despre *a* din *al* (seu *a-l*), *a-lu* precum il scriu unii) că ce fel de *a* e acesta? Nu cumva ar crede cineva, că *a* e articolul feminin, împreunat cu *lu* masculin? seu dóră, că *a* e particula genitivului (p. e. *a* lupului)? dar în acest cas *lu* ar trebui desclinit p. e. a lui meu (ca în numele proprii: a lui Petru), și a ei mea (seu a lei Mariei precum au început unii)!

Mai avem articolul: *alu* bărbătesc și *a* femeiesc, asemenea pus înaintea: și pe lângă aceste la capăt și articol *al* deosebii *le* pentru genul bărbătesc, *a* pentru femeiesc. Acesta se folosește la numerii ordinari, p. e. întâiula *alu* întâiu-le; întâia, *a* întâia; *alu* doile *a* doua, *alu* treile, *a* treia etc.

Cumă *alu* și *a* și *al*, ca în pronumele posesiv: *alu* meu, *a* mea, sânt articuli, se dovedește și prin acea, că și în alte limbi, la numerii ordinari, se folosesc articuli p. e. le premier, la premiere la Francezi; der erste, die erste la Nemți etc. La noi dară articuli se duplicatează în numerii ordinari, *alu* doile; *a* doua.

După auz se mai află *alu* în genetivil substantivelor, p. e. *alu* lui Petru; în secul nostru *alu* civilizațiunii; *a* lui Petru; în epoca noastră *a* civilizațiunii; dar acest *alu* nu e identic cu *alu*; din *al* meu și din *al* doile, ci acel: *alu* e compus din *a*, particula seu caracteristica genitivului (*a* omului, *a* muierii) și din *lu* articolul, ce se folosește relativ, adică cu referența la substantivul ce trebuie subînțeles; deci în secul nostru *alu* civilizațiunii; *alu* e compus din *a* a genitivului și din *lu* ce se referență la secul; și acest *lu* cade, decă substantivul e femein. — p. e. în epoca noastră *a* civilizațiunii; unde *a* se referență, la epocă.

Aceste și până atunci, până când în scrierea viitoare voui pertractă despre articolul *al* și *a* și la alte popore, fiind de astădată scopul principal asemănarea numai cu limba baschică.

În urmare noi avem articolul *a* dela Baschi, *al*, *ul*, *le* dela Celti respective Galli! De colo din Spania și din Gallia (Francia)!

XXIII. Verbele

Un ceva nou, ce nu am aflat în alte limbi, în limba baschică e aceea, ce se numește fr. traitement (bak tratamentul) și care e de 4 feluri.

a) Tractament indefinit (neotărit), când persoana vorbitoare se adresază către mai mulți.

b) Tractament respectuos, când persoana vorbește către o persoană, cari i detorează respect.

c) Tractament masculin, când persoana se adresează către parte bărbătescă.

d) Tractament femein, când persoana vorbește către parte femeiescă. — În totă limba numai aci se face diferența de genuri.

Altfel în tot modul, timpul și numărul, persoana se poate exprime deocamdată în 4 feluri după 4 tractamente: afară de acesta, pentru fiecarele mod, timp, număr și persoană mai sânt 5-7-14 forme seu sufices personale, adică fiecare persoană în singular are până la 18 forme de vorbire în tot modul, timpul și numărul; și atâte se află și în plural pentru fiecare persoană.

Astfel conjugățiunile baschice au formele cele mai multiple, exprim ideile cele mai multe, încât conjugățiunea baschică pentru un străin e un labirint, e o greutate, de care abia poate cineva să aibă ideă. Fiindcă în acesta privință nu este mai nici o asemănare cu limba românească, atari împărtășiri nu ar fi de folos.

XXIV. Sânt înse unele forme verbale, cari stau mai aproape de formele și de natura limbii noastre și anume:

a) Infinitivele.

1. Infinitivele în *a*, p. e. abanza, la noi *a* avanja; aplica, la noi: *a* aplica: astfel infinitivele baschice și romanice sânt asemenea: cu acea deosebire înse, că noi în folosință uneori punem pe *a* înaintea de infinitiv.

2. Infinitivele în *i*, p. e. erreusi, la noi *a* reusi; bihotzterri, *a* atinge, *a* intristă; erdi, *a* lăsa în jos.

Adică se află infinitive în *á* și în *i*, ca la noi, acele ce se derivă din verbele latine de 1-a și de a 4-a conjugățiune: în urmare la Baschi nu se află infinitive terminate în *é* și *e*, ca la noi: *a* face, *a* face, cari la latini s'au ținut de a 2-a și a 3-a conjugățiune. Dar în formele cu *a* și *i*, stăm mai aproape de Baschi, decă de celelalte națiuni surore.

La Baschi sânt înse multe infinitive irregulare, cari se finesc în consonante, p. e. berhez *a* alege, *a* separa; ebit, *a* grăi; eduk, *a* educa; eguruk, *a* băga semă; sot, *a* naște etc.

b) Adiectivele verbale.

Adiectivele verbale, sânt participiile trecute. — Aceste la Baschi se termină în *lu* și respective în *atu* și *itu* întocmai ca la noi: din *a* mânca, mănecat, din *a* muri, muritu.

1) Adiectivul verbal seu participiul trecut la Baschi în *atu*: abanzatu, la noi avanjatu; aplicatu, la noi aplicatu. — azazatu, la noi venatu; adoratu, la noi adoratu; arboldatu, ce însemnă însărcinatu; arraparatu, reparatu etc.

2) Adiectivul verbal seu preteritul trecut la Baschi în *itu*: erreusitu, la noi reusitu; erditu ce însemnă lăsat jos; eritu, devenit morbos; othoitu, rugatu etc.

Din verbele cu infinitivul irregular, acele cari au *a* în rădăcină, de regulă se formează participiul trecut cu *atu*, p. e. azcart, *a* întări; azcartatu, întărit; barazcal, *a* prânși, barazcaltu, prânșit etc., unde cu infinitiv irregular în loc de *itu*, au numai *i*, p. e. bilaiz *a* despoia, bilaizi, despoiat; egar, *a* garanta, egari, garantat etc., *eră* unele adaug *tu*, la infinitiv p. e. ager, *a* descoperi, agertu, descoperit; aithor, *a* confesă, aithortu, confesat etc.

(Va urm.)

Dr. Al. M. Marienescu.

SALON.

Din viața de București.

doliu. — Muncitori cu brațul, muncitori cu mintea. — Drul Drasch. — Mișcare literară.)

— 1/13 novembre 1887.

Un car mortuar, tras de doi cai — totul de cea mai mare simplitate — purtând un coșciug de lemn în față ștejarului, pe care se vedeau mai multe coroane, trecea, urmat de câțiva prieteni, sâmbătă (24 oct.) pe calea Rahovei. Era cortegiul funebru al drului Drasch care — ca om — căduse în sfârșit în lupta-i contra morții, cărei în curs de mai puțin de cinci decenii îi smulsese multe victime.

În dimineața acelei zile, la 6 ore, el își dedese sufletul după o zăcere de trei săptămâni, în care, știindu-și boala fără leac (cancer la stomach) și sfârșitul apropiat, a refuzat tot ajutorul științei, nepăsătoare când zilele nu mai sunt. Vestea morții a umplu de-o adevărată durere pe toți cei suferinzi pe cari au suferit. Curtea îngustă a farmaciei dela Șeraria cu sfinți și scara și mai îngustă încă, ce urca pe odăița lui, se înțesară într-o clipă de o mulțime numeroasă, sub a cărei greutate treptele trosneau greoiu. Căți odinioară nu venise aici cu disperarea în inimă și plecase cu fața surdă, plini de-o speranță în carei împlinire nu era mai niciodată întârziată!

Înmormântarea se hotărîse pentru luni, la cimitirul catolic unde rămășițele-i fusesse transportate. Încă dela ora 2 cei cari-i datoriau o lacrimă în semn de înmormântării unei suferințe, începură să sosescă. Cu ploaia care, după o noapte de neîntreruptă cerșire, desfundase șoseaua ce duce din valea Filareților la locul de mărte, trăsurile și pieteni — cei mulți erau pe jos, căci cei de jos au fost marea-i clientelă, clientela-i favorită — trăgeau făgașe ori sau urme adânci prin noroiul și mai adânc al drumului.

Cimitirul catolic e situat lângă cimitirul Belu, și care-l desparte cimitirul militar, în stânga șoselei ce duce spre mănăstirea, astăzi penitenciarul, Văcăreștii: turnurile-i galbene domină fondul peisagiului melancolic în fața căruia ne găsim. Un pavilion boltit, cu două aripi, formeză intrarea. De aici, o aleie largă și curată, printre două șiruri de morminte, la capela cea veche, în stil gotic, unde coșciugul se ridicase p'un scărișor. Mai multe rânduri de bănci fac circulația, în spațiul îngust rezervat la mijloc, foarte anevoioasă. Cătuș ne apropiarăm de coșciugul ce dispărea sub umbra de flori. Una, de micșunele, sosise chiar atunci; și o lată panglică albă era tipărit în litere de aur: «Filantropului și de mare merit doctor Drasch.» O altă, așezată printre flori, ne destăinuie numele persoanei ce-avusese această delicată aducere aminte: «Comitesea Zoe de Roseti.»

Cățiva prieteni ai defunctului, între cari un ex-advocat, care voi să profite de această triste ocaziune spre a-și reface la loc o parte din pierduta-i popularitate, luase inițiativa unei demonstrațiuni. Într-o zi, în jurul volante distribuite în ajun convocau pe cetățeni pentru ziua de luni, la ora 2, în fața Universității. N-au putut răspunde toți căți ar fi dorit și-ar fi fost datori, acestei convocări, neputând lua cunoștință. Cu toate acestea, vre-o 200 de oameni porniră la o oră dela Bulevard, purtând coronele mor-

tuare, precedați sau urmați de un șir numeros de trăsuri.

Până vor sosi la cimitir, să dăm o privire pietrelor mormentale din aleia principală, unde vom găsi multe nume cunoscute. Etă aici, în stânga între primele morminte, monumentul funerar al repausatului Wachmann, vechiul, și tatăl actualului director al Conservatorului de muzică, compositorul atâtor frumoase arii, astăzi uitate sau pierdute cu piesele pentru cari fusese lucrate. Sculptura a adus omagiu-i muziciei: O mușă cu foi de palmi, în haut-relief, având la picioare o liră împletită în lauri. Mai departe odihnesc oșele unui harnic muncitor, A. Boisguérin, întreprinzătorul canalizării Dimboviței: O petra mormentală împrejmuată cu balustre prinse în lanțuri, la capăt cu un pedestal purtând o urnă funerară, totul de cea mai fină marmoră neagră. Inscripțiunea e alingătoare, meoprî indelung locului. Sermani muncitori pe cari spiritul lor de activitate îi mână departe de locul ce i-a vădut născându-se, pentru a nu-i vede murind! Jertfe ale pornirii lor, ei își lasă rămășițele pe țărmuri străine, depărtate, unde în loc d'a găsi odihna și lăcrimarea, găsesc de multe ori suferința și mărtaza! Și căți nu sunt d'aceștia, decă nu toți, în cimitirul prin care acum ne rătăcim pașii, pradă unei visări dureroase?

Lângă munca brațelor, munca creierilor! O cruce simplă, o ghirlandă de ștejar, o inscripțiune tot atât de simplă: «Ulysse de Marsillac, mort în 1877.» Acest nume a semnat multe pagini frumoase în cartea literaturii noastre, pentru a nu ve fi mai cunoscut decât al muncitorului de mai sus. Nume mai mare decât modestia mormentului! Antitesa e alături: Un sarcofag măreț, nălțat p'un pedestal de mai multe trepte acoperire rămășițele unui muritor mai obscuro, dar om oficial: G. Coulin, fost secretar al palatului.

În partea opusă, tocmai în marginea cimitirului, un nalt obelisc de scilpitore marmoră cenușie atrage de departe privirea. Aci repausă un alt muncitor: arhitectul Tonolla. Dar un muncitor mai cunoscut încă — căci sunt mulți în acest locaș de vecinica odihnă — e acela care ș-a durat în latrea învecinată cu cimitirul militar mărețea casă mortuară: Un mausoleu cu colone ionice, sprijinind un fronton cu console denticulate, totul de piatră. «Familia Kövesdy» arată inscripțiunea de d'asupra intrării. Acestui muncitor se datorește înzestrarea Bucureștilor cu una din cele mai frumoase ulițe: Strada regală, care unește stradele Academiei și Colței și care odinioară era o înfundătură unde s'ascundea lungul șopru ce adăpostia tipografia «Laboratorilor români.»

Dar trebui să renunț d'a cerceta mausoleul, cam în acelaș stil, înse mai mic, al familiei Beraud, situat alături și o mulțime de alte mărețe monumente funerare, trufase mărturii ale deșertăciunii omenești, ridicate în partea locului, căci clopotele anunță sosirea cortegiului. Abia am timp s'ajung la poartă. Un preot e în fruntea conductului; urmăz apoi coronele purtate de studenți și de cetățeni. Deosebim: Coróna de lauri și ștejar d'aurit, cu panglici negre, oferită de comună; o pră frumoasă cruce de trandafiri albi și bălai, pe frunze de ștejar, totul de metal, trimisă de colonelul Algiu; o cunună de ștejar cu panglici albe, din partea dlui Fleva; alta asemenea, din partea familiei Pompilian; și multe încă, după cari mulțimea se îndesă. Serviciul funebru începe, dar nefiind loc în capela, trebui s'asteptăm afară. După o scurtă psalmodiere pe tonurile cele mai false și mai răgușite, amicii defunctului, între cari recunoștem pe mulți aparținând societății 'nalte, ridică sicriul spre a-l duce la mormânt. Aci, dl Fleva, într-o cuvântare pră bine

simțită, reamintește calitățile filantropice ale repausatului. Mulți plângeau cu hohot și aceste lacrimi au fost de sigur cele mai adevărate, căci erau numai ale recunoștinței. Nu erau aci decât vr'o 300 de oameni — ar fi fost 30,000 dacă inmormântarea s'ar fi făcut cum trebuia și lucrul ar fi fost de obște cunoscut — dar lacrimile acestora au fost de ajuns să mulțămescă umbra fericită a celui care făcea binele fără a cere, fără a se aștepta nici la atât. Drasch era doctorul săracilor și ca atare nu știe decât prea bine că aceștia n'au cu ce-i plăti, multora lipsindu-le chiar lacrimile, ochii fiindu-le secați de suferințe! În schimb, ochiul seu viu și pătrunzător străbătea ca un așcuțit de sabie de foc până în adâncul inimei celui ce venia să ceară ajutorul științei și-a experienței sale. Fisiognomist profund, acesta privire scrutătoare-i era destul ca să cunoască răul ce mină pe pacient și cu rostul-i grav — cu ochiul țintuit asupra-i — i înșiră ca după o carte toate simptomele răului, toate manifestările, vechimea, locul și durata, până și tainicele suferințe pe cari bolnavul n'ar fi vrut să le destăinuiești nici-odată. Cu neputință să fi ascuns ceva acestui om, care descoperia totul înainte de i-ai fi spus vre-un cuvânt! Și mijlocele lui, luate atât din domeniul științei, cât și din al empirismului, erau nenumărate, nesecabile, sigure. Drasch era un eclectic și-și lua bunul de ori-unde îl găsea. Și când, întinzând peticuțul de hârtie pe care creionu-i trăsese în caractere ieroglifice mântuirea, ochii medicului citiau în ochii suferindului neputința de-a-și procura medicamentele — al căror cost daltmintrelea, ca al tuturor rețetelor lui Drasch, era minim, la îndemâna pungilor clientelei sale, — doctoriile ce-avea totdeauna pregătite înlocuiau prescripțiunea. Și niciodată n'ar fi cerut să i se plătească ostenela și niciodată n'ar fi primit acesta dela cerer ale căror mijloce nu erau tocmai strălucite. Astfel se explică că, putând să aibă totdeauna destui bani, n'avea niciodată! Aproposito de acesta, un prieten mi-a povestit următorul fapt la care a fost martur ocular:

O trăsură oprește în piața St. George și Drasch coboară jos. — Numai în timpul din urmă, fiind slăbit de suferințe, el întrebuința acest mijloc de locomoțiune, când distanțele erau prea mari și lucrul prea grabnic. Altfel, îl vedeai totdeauna pășind de zor cu latele-i tălpăie pași mari și apăsați, sprijinindu-se în totă nădejdea pe bastonu-i solid. Boiu-i nalt se nidoise sub greutatea corpului seu colossal, așa că lungu-i pardesiu, ce-i atingea glesnele, abia i ajungea la spate până la genunchi. Ochii-i țintii în mersu-i vecinic la pământ, nu vedeau seu nu voiau să vedă niciodată pe cei ce-și arătau recunoștința salutându-l. — Dar să revenim la povestirea amicului meu. Dând doi lei birjarului, acesta începă să facă gălăgie arătându-și dreptul ce avea la o plată indoită. »N'am mai mult!» i răspunde doctorul răscolindu-și buzunarele. Birjarul își indoiește apostrofările, dar un alt automeдон, care trecea, auzind certa se opri: »Dar bine măi, ăluia-i ceri tu parole? — Cum! — Dar nu știi tu cine e? — Ce-mi pasă! — Dar e doctorul Drasch, ticălosule! — Aoleo! și birjarul recalcitrant începă o serie de rugăminte de iertare la adresa filantropului, care acum era prea departe pentru a le mai putea auzi.

Nu voi face aci biografia acestui filantrop unic, hruse până la violență, original până la escenricitate, dar inzebrat cu-o inimă nobilă iubind omenirea în misantropia lui, nici voi enumera curele sale atât de minunate, c'au trecut în domeniul legendei seu al anecdotei. Cea de 'ntău e prea puțin cunoscută: un vâl misterios acopere trecutul acestui om unic în felul

seu, o taină adâncă și grea, pôte ca taina lui Lara. Acesteia se datorește că, aparținând unei nobile familii din Stiria, a luat de timpuriu toiagul de pelerin și flautu-i mângâietor — cu care cântă minunat — spre a rătăci în lumea largă. Il găsim în Brăila, în Ialomnița, în Buzeu. Dar umorea rătăcitoră cesiliă să facă 'n fiecare zi curse de poștii întregi pe jos, firea-i vecinic frământată, îl smulse d'aci, cum îl smulse d'ăiurea. Il regăsim în războiul Crimei, ca medic în armata otomană, unde i se oferi gradul de colonel pe care-l refuză, cerându-i-se s'abjure naționalității sale. Il reafăm în București, ca medic al județului. Aci se însoră cu veduva fiică a gasdei la care locuia, dar caracterul seu neimpăcându-se cu o căsnicie ce-și avea neplăcerile ei, își scutură jugul căsătoriei și-și căută de-aci înainte uitarea durerilor sale în alinarea suferințelor altora.

Cât despre curele-i minunate, dl G. Baroni ne-a păstrat amintirea câtorva dintr'ensele în broșura sa: »Minunile doctorului Drasch» publicată în 1885 sub pseudonimul »Un amic.» Spațiul nu-mi permite a scrie prin ea câteva din casurile enumerate; s-apoi curioșii o pot allă pretutindeni.

Pe lângă mișcarea politică ce se 'nceordază cu apropiata deschidere a corpurilor legiuitoare și în vederea pôte a noilor alegeri, mișcarea literară se accentuează și ea. Adevărul este că la noi mai totă literatură e politică. »L'Independance roumaine» imitând pe »Figaro», a 'nceput publicarea unui supliment literar săptămânal, care, fiind sub redacțiunea lui Claymoor, »curierul fustelor», înțelegeți ce fel de literatură trebuie să debeatze, în atară de articoli de mult cunoscuți, reproduși după scriitorii români și francezi de frunte. Fr. Dame, despărțit de loia franceză numită »dat la lumină» »Libertatea română» tot în limba franceză: etă-ne dar cu trei diare franceze, ceea ce-ar pute face să ne credem mai mult într'un oraș de provincie din Franța, decât pe malurile Dimboviței. Noroc că cronicarii Max (D. R. Roseti) dela »Epoca» și Tandură (C. Bacalbașa) dela »Lupta» ne-aduc aminte unde ne aflăm, anunțându-ne apariția foiei umoristice »Ghița Berbecul», botezată astfel în amintirea cuatrupedului care-a făcut atata vreme desfătarea obișnuiților bulevardului. S-atata nu e tot! În schimbul pe care »Liga rezistenței» contopită de curând în clubul »Națiunei», a renunțat a-l scôte, lașii ne-a 'nzebrat cu »Resistența», și-a se anunță »Desrobirea» (a cui?) în în schimbul literaturii acum reposit pentru vecinic — căci dice-se că un d. Bileiuresgu ar fi plătit cu 12,600 lei (?) onorea de a-i slujă de cioclu (pentru ce, când singur de mult se 'nmormântase?) — acelaș domn ne va servi »Noua revistă» sub direcțiunea dlui Hășdeu, în giurul căruia s'au strins câțiva din tinerii noștri scriitori, pe când dl Macedonsky va scôte »Revista independentă.»

Pân la arătarea acestor ... fenomene, dnii Maiorescu și Negruzzi au hotărât a relua firul interesantelor serate literare de odinioară. Vineri (30 oct.) a fost prima serată în saloanele din strada Mercur al dlui Maiorescu. Vai! Lipsiau mulți din trecut și seră 'ntregă s'a resimțit de lipsa lor! Eminescu, atât de nenorocit; Slavici, luat în vârtejul politiceii; Gaster aruncat în brațele exilului; er dintre cei allăci ai Hășdeu, eminentul om de spirit: moș Ispirescu, un chiasul stătos, și a. Mulțamită numai vervei lui Caragiali, nașul ovreului Isak Aron Fein, românizat sub numele de Sache Arion Braveanu, care a mai însuflețit s'era cu anecdotele sale! Dl Duiliu Zamfirescu a 'nceput șirul lecturilor cu câteva gingașe poezii asupra lunilor, cari pentru acesta sânt departe d'a

lunatic. Apoi dl Odobescu, distinsul nostru arheolog, ne-a procurat plăcerea d'a-l auzi citindu-ne măiestra descriere a mănăstirii Argeşului, scrisă acum câţiva ani pentru Academie şi remasă inedită. Farmecul limbii, bogăţia şi varietatea expresiunilor, esacritatea descrierii fac din această bucată, ce se află tipărită în al doilea volum al scrierilor sale, apărut chiar în ziua aceea, una din mărgăritarele preţioase ale salbei literaturii româneşti. Apoi ne aşadarăm să rănim. Se vorbi, aproposito de repetiţiunile lui »Don Carlos,« pentru al căror hatir joi a fost *relache*, despre popularitatea lui Schiller în Germania; despre virtutea decoraţiei ruseşti a St. George, care procurase la fiecare staţiune unui colonel român, poet, în drumul d-la Ungheni la Petersburg, câte un ceaiu fără parale, pe când la Mecenatele nostru trebuia ca să-l plătescă cel puţin cu citirea unei »poesele«: despre popularitatea (?) lui Mille pe care nici unul din cei de faţă — şi nu eram totemai puţini la număr — nu-l citise s'eu nu putuse să-l citească pân' la capăt, şi despre multe altele. Într'un târziu ne despărţirăm pentru a ne revede vineria viitoare în saloanele dlui Negruzzi.

A. C. Şor.

Cronică vienesă.

(Sesonul. Dr. Holub. Capitala se infrumşetă. Diua morţilor. Un moment în Hütteldorf. Centenariul operei »Don Juan« şi şcri dela operă. Burgteatru. Die 7 Schwaben, operă populară de Mißler. Contesa Sarah, de Georges Ohnet. Concerte. Tabloul lui Hlawacek. Expoziţiunea darurilor pentru Papa.)

Indată-ce sosesc zilele ultime a lui octobre şi se arată novembre cel schimbăcios, începe epoca novităţilor şi emulaţiunea în concerte. Columnele pentru placate imbracă haina peştrită de hârtie, şi nume celebre de a artiştilor, tipărite cu litere uriaşe surid depe hârtia roşiă seu verde trecătorilor. Şi diuarele, aceste signale moderne, câte şcri interesante şi însemnate nu anuntă şi nu aduc în acest timp! Sesonul devine interesant şi promite că va fi splendid.

Pe lângă piesele noue în teatre, concerte philharmonice şi quartete, atrage deocamdată renumitul scrutător al Africei dr. Emil Holub lumea înveţată în salele deosebitelor cluburi şi societăţi; indreznatul cutrierător citeşte aventurile sale şi descrie tinuturile şi excursiunile sale de prin Africa sudică. Dr. Holub dimpreună cu soţia sa a avut mult de suportat în decursul expediţiunii sale ştiinţifice, cu toate acestea inse munca sa fu încoronată de succese mari. Dr. Holub va aranja prin 1889 o expoziţiune interesantă constatătoare din obiectele ce le-a adunat prin Africa.

Capitala se infrumşetă din di in di cu editicii mai frumoase, clădirile cele vechi dispar şi în locul lor se redică palate şi edificii monumentale. Lucrările la Burgteatru cel nou sunt apröpe terminate şi prin februarie se va deschide şi acest templu măreţ al artei. La palatul împărătesc, statua Mariei Theresiei, monumentul lui Grillparzer şi statua lui Radezky se lucrează şi la primăveră se va începe edificarea teatrului poporal german.

Numerul celor ce cercetară cimiteriele cu ocaşiunea zilei morţilor se urcă în acest an la sute de mii: cimiteriele se puteau asemăna cu grădini înfloritoare; cu deosebire cimiteriul central oferia un aspect grandios şi era un adevărat câmp de flori preserat cu sute de mii de lampe şi candelabre. Trăsurile cele numeroase, ce mergeau cătră cimiterie, ornate cu corone şi cununi, păreau că merg nu la locaşul consacrat morţilor, ci la corso de flori. Mormântul

nefericiţilor dela Ringteatru era ornat cu o mulţime de corone, asemenea cel al lui Makart şi ale altor bărbaţi destinşi şi artisti. În cimiteriul din Hütteldorf se indesă lumea lângă o criptă simplă ornată cu o mulţime de cununi pompoase şi palmi şi decorată cu un portret en relief, ce represintă capul frumos al unei june. — este mormântul mult regretatei artiste Josefina Wesely, care după cum se şcie a reposat în luna lu august în Carlsbad. Publicul a iubit-o förte. Astăzi la Burgteatru pré se simţesce această pierdere şi încă mult timp işi va rechemă publicul acele ore plăcute ce i le-a cauzat frumoşa şi talentata artistă Wesely!

În 29 a lunei trecute au trecut o sută de ani, decând pe scena Kärtherthortheatruului de odinioară se dete opera lui Mozart »Don Juan.« Acest centenariu însemnat s'a serbat la operă prin o reprezentaţiune de gală a operei Don Juan, care pentru această ocaşiune fu inscenată din nou şi totodată se întrebuiţă şi teestul cel nou de Max Kalbek, prelucrat după cel original şi defectuos al lui Da Ponte.

Acăsta reprezentaţiune adună un public förte numeros în edificiul spaţios al operei, carele începând din vestibul era luminat electric şi avea un caracter festiv. Teestul clar al lui Kalbek făcu serviţii förte bune operei, scenele urmeză tot ca mai nainte, numai căt scena secstetului în actul al II-lea se petrece în cimiteriul dimpregiurul catedralei şi Don Juan nu e tras în pământ decâtă diavoliu cei roşi dela balet, ci dispare între flacări de foc şi castelul se ruineză!

Reprezentaţiunea fu splendidă. Partia lui Don Juan, decomun ținută de dnul Reichmann, o avu dnul Sommer, carele cu toate că o cântă primadată, totuş avu succes mare, inse fu pré puţin cavalier în mişcări şi apărü cevas cam pré tiner şi sprinten. Dna Materna ca Donna Anna störse o mulţime de aplause şi fu chemată după fiecare arie. Dşöra Lehmann ca Elvira cântă förte bine, asemenea dnul Rokitansky fu un Leporello escelent. Dna Náday interpretă pe Zerline cu multă măestrie şi dnul Müller ca Don Octavio fu aplaudat des. Orchestrul şi chorul brilară. Decoraţiunile fure förte frumoase, aşă chilia în casa comthurelui şi sala de banchet la Don Juan. Derimarea castelului în scena finală e förte cu efect. Opera s'a represintat întregă şi atât din ceea ce priveşce teestul, cât şi musica, nu s'a omis nimică

Dna Lucca a debutat de vreo câteva ori în ro-lele ei escelente şi în 19 l. c. se va jucă opera lui Massenet »Cid.« dna Lucca va cântă partia Ximenei.

Ca nou inscenate, se deteră operele: »Das Nachtlager von Granada« şi »Favorita.« În prima piesă escelează dşörela Forster şi Walter ca Gabriela, precum şi dnul Reichmann ca vênător: în Favorita dşöra Schläger e förte bine. Opera »Belizar« de Donizetti, încă în curënd va serbă învierea sa pe scenă. Baletul »Fantasca« de Taglioni asemenea se dă, dşöra Cerale joacă partia principală.

La începutul anului nou vor debută ca angajate dşörela: Lola Beth, primadona operei din Berlin şi dşöra Marie Renard. Ambele debutară pe scena operei în luna lui august cu succese mari şi indată fure şi angajate. Prima ca Gretchen în »Faust,« apoi Viviane şi Elsa, dşöra Renard ca Mignon şi Carmen. Dşöra Renard va crea rola principală în opera lui Delibes »Lacmé« care se va represintă în februarie.

Dl Winkelmann a promis dnei Cosima Wagner, că va cântă în acest an la reprezentaţiunile din Bayreuth. Artistul va cântă partia lui Parsifal şi pe Walter Stoltzing în »die Meistersinger.«

La Burgteatru au debutat mai multe artiste din străinătate în diferite piese moderne și clasice. Aceste debuturi au fost role de probă, căci direcțiunea caută o artistă, care ar putea ocupa locul și rolele regretatei Wesely.

Dintre toate câte au debutat singură dșora Christine Christien dela teatrul din Bremen a avut succese mai mari. Dēnsa debută ca Iulia. Tecla în Wallenstein și cu succes foarte mare ca »Orfana din Lowod.« Dșora Christien a apărținut odinioară corpului dela ballet de aici; artista aretă talent mare, inse pentru scena Burgteatrului încă pré puțin dezvoltat, cu toate aceste ea își va ajunge mai târziu scopul.

Dșora Bărsescu studiază o rolă nouă, artista va crea rola principală în piesa lui Costetti »O istorie de toate zilele;« acesta rolă a fost jucată până acuma de dna Wolter

Ca novități se deteră: comedia »Goldfische« de Schöntau și piesa »Gräfin Lambach« de Hugo Lubliner. Prima avu succes și dșora Formes fu acoperită de o mulțime de aplause... Piesa lui Lubliner cădu, deoarece sujetul e vechiu și cu toate că dșora Hohenfels își dete totă șilinta de-a o scăpă, totuș nu reuși. Ca reprisă se vor da piesele: »Der Fechter von Ravena,« Niebelungen Trilogie, cu dna Wolter, apoi contele Essex etc.

În teatrul an der Wien opera populară »Die 7 Schwaben« cu text de Wittmann și musică de Milöker a avut un succes mare. Despre acesta novitate o să vorbesc mai târziu.

În teatrul din Leopoldstadt opereta »Rikiki« de Hellmesberger, după ce a ajuns a 20-a reprezentațiune, a făcut acuma loc piesei »Contesa Sarah« de Georges Ohnet, care trecu pe scenă în sâmbăta trecută și avu un succes mare. La francesi e modă acuma, că după ce un roman face senzație și ajunge atâtea și atâtea edițiuni, autorul îl dramatisază și așa succesul de comun e dublu. Inse adese se întâmplă, că caracterile din roman, trăsurile lor interesante, îndată ce devin dramatisate, se perd. Așa cine a citit romanul »Contesa Sarah« vădându-l pe scenă, tare ușor va putea observă urmările ce le aduce cu sine schimbarea unui roman într'o piesă.

Etă conținutul piesei: Generalul conte de Canalheilles, un bărbat înaintat în etate, se înamorează de frumoșa englesă Sarah. El i cere mâna, acesta inse i-o respinge, deoarece află că contele are de cuget a luă în casa sa pe nepoța sa Blanche de Cygne. O covorbire ce a avut cu tinera fată, face pe Sarah ca să-și schimbe decisiunea și se căsătoreșce cu contele. Inse acesta fericire nu durază mult, contele află că soția sa e infidelă, e martor la o întâlnire ce o are Sarah cu adjutantul seu, cu căpitanul de Sévérac, carele de și are simpatie pentru Blanche, totuș întreține relațiuni de amor cu Sarah. Marinimositatea Blanchei e cauza, că cei vinovați scapă de urmările acestei întâlniri și contele află că acesta întâlnire nu a fost un rendez-vous, ci Sévérac a rugat numai pe Sarah ca să vorbescă pentru el cu Blanche, căci el o iubeșce și să-i câștige inima ei. Contele, de-și nu pré convins despre acesta, își dă învoirea și dă tinerilor binecuvântarea. Sarah mișcată de marinimositatea tinerei fete, ce s'a jertfit pentru dēnsa, vede că cât de reu a lucrat, căința i torturează inima și dēnsa de bună voie destăinușce totul soțului ei. Contele nu se mânie, ascultă totul cu sânge rece, i ține numai o predică scurtă apoi quiteză. Sarah inse nu pôte uită trecutul și cugetul, că Sévérac cu soția sa se va rentorce în curând din Algeria și că vor locui în apropierea ei — o torturează și desperată se aruncă în lacul ce se estinde dinaintea terasei castelului.

Piesa e foarte abundată în scene cu efect, am mișcă și irită și așa a avut un succes mare. Dna Schamberg, a cărei figură și fisionomie sēmēnă încălta cu ceea a eximpărătesei Eugenia, jocă rola principală cu multă măestrie și aretă talent mare în conversațiunea de salon. Foarte bine fu și dșora Wollon Blanche.

Dintre concertele ce s'au dat, amintesc pe cel al societății amatorilor de musică; se dete oratoriul »Die Schöpfung« de Haydn. Partia Evei și a lui Gabriel o cântă dōmna Schu Proska cu succes mare, ceilalți soli i avu dna Caulich Lazarich, dnul Winkelmann și Rokitansky. Concertul fu foarte frecventat și artist, a căror produțiuni fure eminente, a fost foarte aplaudat.

Concerte au anunțat următorii artiști și artista dna Lucca pentru scop filantropic, Franz Ondricek, Arma Lencrah, Pablo di Sarasate, Stradal și Sofia Menter.

Concerte philharmonice vor fi în decursul acestui sezon șapte, programa constă din o mulțime de piese noue și interesante.

De câteva săptămāni încōce tabloul colosal al lui Hlawacek în casa de stat nouă atrage o mulțime de public. Tabloul, lucrat cu multă artă, reprezintă capitala de lângă Dunăre, privită de cătră Nussdorf.

Orașul va cumpără acest tablou interesant. În salele museului de artă austriac se îndesă lumea și admiră donurile și prezentele cele prețioșe, ce sunt destinate pentru Papa și espuse de deosebite diecese. Printre multele ornate bisericășci prețioșe brodate cu aur și argint, covore, cruci, vase și alte obiecte bisericășci, atrage ochii privitorilor un servis de aur, donat de cătră prințesa Clementina de Coburg. Acesta mulțime de donuri prețioșe se va predă Papei cu ocaziunea iubileului seu de 50 ani.

Valeriu Russu.

Lecțiuni de cânt.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 533. —

Lilica și pisica sânt prietene bune. La dejun, la prând, la cină ele petrec tot împreună. Nu-i vorbă, este și un fel de egoism în pisica aceea, căci astfel pe lângă Lilica și ea trăeșce bine, Lilica i dă bucaturile cele mai bune.

Și cum ele petrec tot împreună, Lilica nu se desparte de pisică nici atunci, când înveță a cânta. Ilustrațiunea din nr. presinte înfătoșeză un astfel de moment. Lilica cântă și pisica i secundeză.

Ce mai armonie!

I. H.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Societatea Eminescu. Mai mulți tineri în București, convenind a formă o societate literară și științifică și având autorizațiunea poetului Eminescu, s'a hotărît ca această societate să pōrte numele de »Societatea Eminescu.« Tot deodată s'a hotărît ca să se impartă liste, spre a se stringe bani, pentru darea unei reprezentațiuni teatrale în folosul poetului.

Portretul regelui Carol. Artistul I. Sofer a lucrat un admirabil portret al regelui Romāniei; portretul constă din litere, cari în totalitatea lor compun biografia regelui în limba română.

Scrieri literare și istorice de A. I. Odobescu, volumul II, tratēză despre cestuni de interes national (1863—1868), de archeologie preistorică (1869—

1873), și despre câteva din tipările Academiei Române (1869—1881). În prima parte este un studiu asupra drepturilor și îndatoririlor mănăstirilor închinate din România, un extras dintr'un raport prezentat în consiliul general al instrucțiunii publice asupra gimnasiilor și școlilor reale. Tot în acest capitol se află și un memoriu asupra participării României la expozițiunea din Paris la 1867 și extracte, în limba franceză, din catalogul special al secțiunii române la acea expozițiune, în care se vorbește despre casă, vestimintele și petrecerile țăranilor noștri. Capitolul 5 conține noțiuni preistorice din România, un extras din darea de semă a congresului d'antropologie și arheologie din Copenhaga, o descriere a mai multor rămășițe antice din județul Dorohoiu, o conferință asupra artelor din România în perioada preistorică și capitolul se termină prin »fumuri arheologice scornite din lulele preistorice, de un om care nu fumază.« Ultimul capitol conține mai multe din rapoartele dlui Odobescu prezentate Academiei române.

Di Isidor Vermont, unul din elevii școlii de bele-arte din București, a fost admis în Academia din München, în urma unui concurs. Din 300 de concurenți, serie »Românul« au fost admiși numai 70 la concurs și din acești 70 au reușit numai 10, între cari este și tinerul Vermont. În timpul examenului principele-regent al Bavariei a vizitat sala de concurs cu cei mai celebri profesori și a felicitat pe tânărul debutant zicându-i: »Faci onoare școlii din București; lucrarea d-tale e foarte frumoasă!«

Conferințe literare. *La Arad* direcțiunea Asociațiunii aradane pentru literatura și cultura poporului român a decis să aranjeze în decursul anului curent un șir de prelegeri publice. — *La Iași* dl dr. George Bogdan a ținut la 7 novembre n. o conferință, vorbind despre igienă, în sala școlii fiilor de militari.

Literatură populară. Dl Ioan Pop Reteganul, învățător în Rodna-veche, cunoscut publicului românesc din scrierile și publicațiunile sale de literatură populară, publică un apel către toți învățătorii dela sate, ca să-i mai adune și să-i trimită material, căci lucrează la o scriere etnografică despre poporul nostru. Dsa adresază, după modul dlui Hășdău, și un chestionar, pe care cei interesați îl vor pute afla de-a dreptul dela dsa, căci noi — din lipsa spațiului — nu-l putem reproduce.

Diaristic. *Resistența* se va numi un nou diar politic, care va apăre dilele aceste la Iași. — *Desrobirea* va fi un alt diar politic, care inse va eși la București, ca organ al partidului lucrătorilor, sub redacțiunea dlui A. C. Bacalbașa.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Teatrul Național din București. În cea din urmă cronică teatrală, dl Gion scrie în »Românul« din vinerea trecută: »Pentru ce nu numai publicul, dar chiar și acei scriitori cari priviau cu interes odinoră viața artistică la noi, s'au desinteresat cu dessevărșire de Teatrul Național? Pentru ce trei patru ani de zile o singură, una singură și unică piesă originală nu s'a mai prezentat Teatrului, afară de »Ovidiu«, »Pigmalion« și »Scrisoarea perdută« a lui Caragiali? E o mörte öre definitivă și nici o înviere, nici chiar o galvanizare temporală nu mai e posibilă? Dcă n'ar mai fi, uitate ori neuitate prin cartönele direcțiunii, »Gaspar Vodă« al dlui Iön Slavici din Sibiu și »A doua mörte« a dlui Vulcan din Oradea-mare, precum și doue-trei comedii prezentate de vro 2—3 illustri necunoscuți, noi nu șcim ce ar fi să

mai credem despre Teatrul Național, despre viitorul lui, despre interesul ce publicul i portă ca și scriitorii. Nu mai merge! De când există, o mai mare nepăsare, o mai mare rēcälă, o mai hotărîtă voința de a-l ignora cu deseversire nu au avut și nu au simțit scriitorii față cu Teatrul Național... E mai mult de cât dureros a vede întrunele seri sala Teatrului Național. Eu me mir cum artiștii mai pot juca cu acea poftă și cu acel entrain cu care jocă acum, când aruncându-și ochii în sală, ei pot vede logele ca un fel de guri mari, negre și deschise, gata să-i imbuce și pe ei, și entuziasmul ce i animă. Și nici o piesă originală! Nici măcar o bluette, nici măcar — ar dice un iubitor de deminutive — nici măcar un actiöur. Din septembrie ni se anunță »Don Carlos«; îl vom ave în novembre. »Vincenetta« și »Ura« i-au luat locul. Cine șcie când le vom ave! Și pe urmă, pentru ce, încetul »în curënd« nu anunță și o piesă originală, așa măcar pentru consolațiunea ochilor? Fie pus, bunăöră, măcar pentru această platonică mângäere, fie pus sub titlu »în curënd« și »Gaspar Vodă« séu »A doua mörte« cu esplicațiunea mângäetöre »piesă originală.« Tot ar fi ceva; tot n'ar fi acel nimic, acel pustiu fără nici o originalitate, care ne face din ce în ce mai mult să credem că s'a sfărșit pentru vecie cu Teatrul așa numit Național.«

Companie franceză în Teatrul Național din București. Direcțiunea Teatrului Național din București face cunoscut, că marea companie parisiană de operi comici și operete, va sosi în București sub conducerea dlui Schölmann, în prima jumătate a lunei decembre. Ea va da pe scena Teatrului Național 8—10 reprezentațiuni, schimbând în fiecare seră spectacolul cu piese noue. În curënd un afiș prealabil va arată numele artiștilor și piesele care vor formä repertoriul pentru aceste reprezentațiuni.

Serate literare-musicale în Lugöș. În casina română din Lugöș s'au început și n'erna acesta seratele literare și musicale inaugurate în erna trecutä. Aceste serate se țin în fiecare sâmbätă și n'trunesc multä lume. În convenirile de pân' acuma dșöra Nedelcu a executat la pian o piesă musicală; dra Elena Radulescu a cetit »Peșterea Ialomiței« din »Povestile Peleşului« de Carmen Sylva, făcându-i și o introduce; dra Barbu a cântat din gură; dra Em. Cosgaria a declamat poesia »Omul frumos« de Andrei Mureșan; drele Nedelcu și Radulescu au executat la pian o piesă pe patru mâni. În a doua seră dra Florescu a cântat valsul »Amor« de Märgăritescu, poesia de I. Botez; dl dr. Oprea a cetit o lucrare asupra deficiului; dra Maior a cântat din pian piesa »Lucreția Borgia« de Ascher; dl dr. Petrovici a declamat poema »Dan, căpitan de plai« de V. Alecsandri; drele Barbu și Florescu au cântat un duet din »Javotte« de Emil Ionas. După încheierea programei, în ambele seri, urmarä feliiurite jocuri sociale.

Concert și teatru în Brașov. Comitetul Asoc. pentru sprijinirea învățäcilor și sodalilor români și Societatea Sodalilor români invitä la producțiunea și petrecerea colegială întocmită de Societatea Sodalilor români din Brașov, împreunată cu cântări, declamațiuni și o piesă teatrală, executate de membrii societății pe lângă orchestra muziceii militare. Producțiunea se va ținé duminecă în 8 (20) novembre 1887 în onörea generoșilor fondatori Michail și Elisa Stroescu, în ziua onomastică. Scopul este ajutorarea învățäcilor și sodalilor români. Petrecerea se va da în sala otelului nr. 1 la 7½ ore séra. — Programa producțiunii: 1) Cuvënd de deschidere. 2) Potpouri românești, musica militară. 3) Declamațiune ocașională 4) »Sub această négră stâncă,« cor aranjat de dl N. Popovici, cântat de corul sodalilor. 5) Decla-

mațiune. 6) Eram pe-un vârf de munte, cor aranjat de dl N. Popovici, cântat de corul sodalilor. 7) Vecinătatea periculoasă, comedie într'un act, localizată din nemțeșce, jucată de membri societății. După producțiune urmează danț.

Corul vocal român din Biserica-albă va aranja la 26 novembre n. o serată musicală însoțită de dans, cu concursul muzicii militare. Cu asta ocaziune corul numit va cânta următoarele piese: »Etă țiuă triumfală« cor bărbătesc de Humpel; »Junimea parisiană« cor bărbătesc de Adam; »Cele doue privilegiatōre« duet, sopran și bariton, de A. Hockel, traducere de C. Strimbeiu; »Spiritiștii« sēu »Mediul grabnic« scenă comică, de Koch, tradusă de C. Strimbeiu.

CE E NOU?

Șcirl personale. *Maj.* Sa regele a dăruit pentru școla comunei bisericesci gr. c. din Cincia 200 fl., celei din Someș-Uilac 150 fl. și celei gr. or. din Glimboca 100 fl. — *Dl V. Alecsandri*, după ce a petrecut mai mult timp la Sinaia, ca ôspele reginei, a mers la București și de acolo la moșia sa Mircești. — *Dl dr. Aurel Babeș* a fost numit șef al lucrărilor chimice dela institutul patologic-anatomic din București, înființat pe lângă facultatea de medicină a universității de acolo — *Dl dr. George Popovici*, noul protopop gr. or. al Lugoșului, a fost chirotesit ca atare duminică la 6 nov. n. de către Pr. Ssa episcopul Ioan Popasu, în catedrala din Caransebeș: 6 nov. n. a fost introdus la Lugoș de către comisarul consistorial și prot. în lam dl Filip Adam. — *Dl Iuliu Chirilescu*, jude la tribunalul din B. Giula, a fost numit notar public la Chișineu, comitatul Arad. — *Dl Arseniu P. Bunea*, preot archidieceșan greco-catolic și fost director la școla grănițarească din Vaidarece, este numit secretar al comitetului administrativ de fondul școlastic al foștilor grănițeri din regimentul român I și director suprem al școlelor grănițarești cu locuința în Sibiu. — *Dl dr. Albin Eder*, proprietarul și directorul institutului sanitar »Heilanstalt« din Viena, a destinat pentru totdeauna un loc liber și gratuit în institutul său pentru un oficer al armatei române. — *Dl Alesiu Vișan*, vicanotar la judecătoria cercuală din Șimleul-Silvaniei, a fost numit subjude la aceeaș judecătorie. — *Dl Nicolae Antal*, vice-notar la judecătoria din Orșova, a fost numit notar la tribunalul din Caransebeș.

Hymen. *Dl Ioan Orban*, absolvent de teologie, la 8/20 novembre se va cunună cu dra Elisabeta Hangan în Borgo-Mureșeni. — *Dl Emiliu Papp*, concipist la direcțiunea financiară reg. din Timișoara, la 27 oct. n. ș-a serbat cununia în Arad, cu dra Elena Papp, fiica dlui protopop gr. c. Ioan Papp din Boesig. — *Dl Grigoriu Ilea*, absolvent de teologie, la 20 novembre se va cunună cu dra Ana Baldi în Vale.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a ținut adunarea sa generală în 6 novembre n. sub presiunea dnei Maria Cosma n. Roman. Intēiu s'a cetit raportul comitetului despre activitatea sa dela cea din urmă adunare generală. Din acesta aflăm, că în școla reuniunii în anul 1886/7 au studiat 26 eleve pe 1887/8 s'au înscris 29. *Dl dr. Daniel P. Bărcian* dându-și demisiunea din postul de director al școlei, în mod provisor s'a numit dl învățator Ioan Popovici, 6 nov. n. supraveghinarea se va face prin dl Ioan Popescu. Dnele Elena Popovici Bărcian, Maria Crișan, Minerva Brote și Otilia Comșa au renunțat a mai fi membri ai comitetului: 6 nov. n. er dl Valeriu Bologa, mutându-se la

Brașov, a abdis de postul de secretar al comitetului: în locul dsale s'a ales secretar dl dr. Octavian Rusu 6 nov. n. er în locul dōșnelor care au dimisionat din comitet dnele: Valeria Popescu, Sofia Simonescu, Ana Frâncu și Agafta Pop.

Curs de limba română pentru ostași. *Dl Ioan* mulus Hauca, profesor de limba română la școla de cadeți din Timișoara, a deschis acolo în casina militară un curs de limba română, pentru oficerii și cadeții din armata comună. Prima prelegere s'a ținut la 9 novembre sera, cu care ocaziune dl profesor a introdus lecțiunile sale prin o cuvântare de inaugurare, bine primită. Prelegerile se vor ține de doue ori în săptămână.

A doua căsătorie a preoților. În nrl trecut al foii noastre împărtășiram șcirea, că sinodul archiereșc din Serbia a hotărît să admită, ca preoții ve duvi să se pōtă căsători și a doua oră Acuma aflăm, că hotărîrea n'a fost tocmai acesta. Este adevărat, că sinodul s'a ocupat și de cestiunea acesta: înse a decis numai atâta, ca în privința asta să se adreseze către sinodele episcopesci ale bisericilor ortod. se resăritene rusești, grecești și românești, căci decisiune în cauza asta nu se pōte lua decât cu învoirea și cu concursul bisericii întregi ortodocse orientale. Cei mai mulți nu cred să se pōtă obține învoirea cerută.

Moștenitorul de tron al Germaniei, prințul Frederic Vilelm. după cum anunțarăm încă în primăvara trecută, are bolă foarte primejdiosă. I s'a făcut o umflătură în gât, care a fost operată; după operațiune, umflătura s'a domolit și bolnavul a mers în Anglia, mai apoi la San-Remo. Aici la începutul lunii curente umflătura s'a ivit de nou; cei mai renumiți specialiști din capitalele Europei apusene au fost consultati la moment. Aceștia constatară, că boala ivită în gât e rac. Ei spuseră acesta și bolnavului, ochii lui se întunecară un moment, dar apoi respunse cu reșignațiune, că și el a gândit asta. Bătrânul împărat Vilelm. care cunoșce tot adevărul asupra bōlei fiului seu, arată mare energie. Șcirile sosite din San-Remo nu lasă nici o speranță de a se pute îndrepta principele moștenitor. Ministrii vor ține consiliu relativ la succesiunea tronului. Moștenitorul bolnav e de 58 ani, împăratul Vilelm a trecut de 90. Totă Germania e în doliu și în tōte bisericile se țin rugăciuni pentru însănătoșirea moștenitorului de tron.

Șciri scurte. *La Năsăud* se clădeșce un gimnasiu nou, păreții sânt gata și se află sub acoperiș, cheltuelile, țără întocmirea din lăuntru, se urcă la 100.000 fl. — *Calea ferată* Beins-Vașcău și Sămbășag-Dobresci s'a deschis luni în 14 l. c. — *Statutele* reuniunii de pompieri din Șomcuta-mare au fost aprobate de către ministerul de interne. — *Țarul și țarina* Rusiei au sosit vineri la Berlin, unde au fost primiți de împăratul Vilelm.

Călin্দarul săptămânei.

Dua sēpt. Călin্দarul vechiu Călin্দ nou

Dumineca 7 Ev, dela Luca c. 8, gl. 7, a invierii 2.

Duminecă	8 (†) Arch. Mich. și Gav.	20 Corbinian
Luni	9 Mart. Onosifor	21 Maria jertf.
Marti	10 Ap. Erast	22 Cecilia
Mercuri	11 Ioan Milostivul	23 Clemens
Joi	12 † Ioan gură de aur	24 Emilia
Vineri	13 Mart. Mina	25 Catarina
Sambătă	14 † Apost. Filip	26 Conrad